

До 120 -річчя від дня народження У. О. Самчука (1905 – 1987), українського письменника, журналіста і публіциста

Улас Олексійович Самчук народився 20 лютого 1905р. в селі Дермань на Рівненщині. Навчався в Бреславському (нині Вроцлавському) університеті. Пізніше переїхав до Чехословаччини, де навчався в Українському вільному університеті в Празі.

Перше оповідання Уласа Самчука «На старих стежках» було надруковане у варшавському часописі «Наша бесіда» 1926 року, а з кінця 20-х років він вже активно співпрацює з українськими літературно-художніми часописами.

Трагедія голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні стала тематичною основою його роману «Марія» (1933). В 1932 р. написаний також політично загострений роман «Кулак», в якому автор показує реалії насильницької колективізації.

Одним з визначних досягнень української літератури став роман-епопея У. Самчука «Волинь» (1928 – 1937) – розлоге епічне полотно, яке зображує буття українського селянина в добу воєн та революцій. Головний персонаж твору, Володька Добенко, через усі життєві катаклізми проносить віру в незнищенність народу. Героїчна історія Закарпатської України відображена в патріотичному романі «Гори говорять» (1936).

У роки німецької окупації письменник продовжує культурно-просвітницьку роботу на посаді редактора газети «Волинь». Проте за свої патріотичні переконання вже 1943 р. він був заарештований нацистами.

В післявоєнний час У. Самчук переїздить до Канади, де публікує перший том трилогії «Ост» – «Морозів хутір» (1948) (другий роман – «Темнота» побачив світ 1957 року, третій «Втеча від себе» – 1982р.).

Улас Самчук відомий також як автор спогадів: «На білому коні» (1955), «Чого не горить вогонь» (1959), «На коні вороному» (1975), «Плянета Ді-Пі» (1979).

Помер письменник 9 липня 1987 р. в Канаді.

Ім'я Уласа Самчука було добре знане за кордоном і майже невідоме в Україні. Тільки в роки незалежності його твори почали видаватись в Україні, кращі з яких було внесено до шкільних і вузівських програм, про нього заговорили літературознавці, з-за океану повернулись документи, рукописи та меморіальні речі письменника, українці змогли побачити закордонні видання його творів.

Пам'ятник письменнику Уласу Самчуку на Театральному майдані в місті Рівному

Рекомендований список літератури

1. Васьків, М. Жанрові особливості романістики Уласа Самчука. «Кулак» У.Самчука: між мистецтвом і публіцистикою, традицією та її оновленням [Текст] / М. Васьків // Український еміграційний роман 1930-50-х років. - Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. — С. 15-34.
2. Волинські дороги Уласа Самчука: Збірник. [Текст]. — Рівне: Азалія, 1993. — 103 с.
3. Гарасевич, М. Широкий письменницький діапазон У. Самчука [Текст] / М. Гарасевич. - Дзвони. — 1978. — № 3-4. — С. 55-74.
4. Гром'як, Р. Розпросторення духовного світу Уласа Самчука (Від трилогії «Волинь» до трилогії «Ost») [Текст] / Р. Гром'як // Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997–2007. — Тернопіль: Джура, 2007. — С. 248–267.
5. Гупало, Сергій. Невідомий Улас Самчук [Текст] / Сергій Гупало // Дзеркало тижня.- 2006.- № 18/13-19 травня
6. Дальний, М. Музей і архів Уласа Самчука перевезено в Україну [Текст] / М. Дальний // Нові дні. — 1995. — Ч. 539. -С. 14-15.
7. Енциклопедія українознавства. У 10-х томах. [Текст] / Головний редактор Володимир Кубійович. — Париж, Нью-Йорк: «Молоде життя»-«НТШ»; 1954—1989, 1993—2000.
8. Київська глорія Уласа Самчука [Текст] / Цалик С. М., Селігей П. О. // Таємниці письменницьких шухляд: Детективна історія української літератури. — К.: Наш час, 2010. — С. 140–184.
9. Копач, О. Улас Самчук — літописець ХХ століття [Текст] / О. Копач // Нові дні. -1991. — № 2. — С. 14-15.
10. Крупач, М. Історіософський «документ у слові» Уласа Самчука [Текст] / М. Крупач // Визвольний шлях. — 2006. — № 5.- С. 120–123.
11. Кузьменко, С. Улас Олексійович Самчук: До 90-ліття з дня народження [Текст] / С. Кузьменко // Нові дні. — 1995. — Ч.539. — С. 12-13.
12. Нагорна, І. У дні виняткового часу [Текст] / І. Нагорна. — Рівне, 2008. — 54 с.
13. Наумович, С. В'їзд У. Самчука ... до Києва [Текст] / С. Наумович. - Визвольний шлях, 1965. — № 12. — С. 1364–1366.
14. Поліщук, Я. Формули ідентичності Уласа Самчука на тлі доби [Текст] / Я. Поліщук. - Дивослово, 2004. — № 7. -С. 26-29.
15. Празька літературна школа: Ліричні та епічні твори [Текст] / Упорядкування і передмова В. А. Просалової. — Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. — 280 с.

16. Розумний, Я. Улас Самчук (1905–1987) [Текст] / Я. Розумний .- Сучасність, 1987.- Ч. 12. — С. 30-34.
17. Руснак, І. «Жертва пані Маї» як зразок інтелектуальної драми Уласа Самчука [Текст] / І. Руснак // Вісниківство: Літературна традиція та ідеї. Науковий збірник. — Вип. 2. — Дрогобич: Посвіт, 2012. — С. 408–417.
18. Руснак, І. «Я був повний Україною...»: Художня історіософія Уласа Самчука [Текст] / І. Руснак. — Вінниця, 2005. — 405 с.
19. Руснак, І. Історіософська концепція російської революції у творчості Уласа Самчука [Текст] / І. Руснак .- Визвольний шлях, 2006. — № 11. -С. 28-41.
20. Самчук Улас. Ювілейний збірник. До 90-річчя народження [Текст]. - Рівне: Азалія, 1994. — 108 с.
21. Тарнавський, О. Зустріч з Уласом Самчуком [Текст] / О. Тарнавський // Нові дні. — 1988.- № 11. — С. 13-14.
22. Тарнавський, О. Улас Самчук — прозаїк [Текст] / О. Тарнавський // Відоме й позавідоме. -К.: Час, 1999. — С. 336–350.
23. Тарнавський, О. Улас Самчук — прозаїк [Текст] / О. Тарнавський // Відоме й позавідоме. — К.: Час, 1999. — С. 336–350.
24. Ткачук, М. П. Художні виміри творчості Уласа Самчука [Текст] / М. П. Ткачук // Українська мова і література в школі. — 2005. — № 6: — С. 43-47.
25. Ткачук, М. П. Художні виміри творчості Уласа Самчука [Текст] / М. П. Ткачук // Українська мова і література в школі. — 2005. — № 6. — С. 43-47.
26. Українська діаспора: літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості [Текст] / Упорядк. В. А. Просалової. — Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. — 516 с.
27. Харченко, О. Музей-архів Уласа Самчука [Текст] / О. Харченко .- Молода Україна, 1989. — № 385. — С. 18.
28. Шевчук, В. Улас Самчук та його волинська сага [Текст] / В. Шевчук // Українська мова і література в школі. — 1992. — № 11-12. — С. 30-34.

